

ANALÝZA
VYBRANÝCH POŘADŮ
STANICE RADIO WAVE
(HERGOT!, PROLOMIT VLNY, PŘES ČÁRU)

Z. Burešová, M. Lapčík, R. Sedláková

ZADÁNÍ ANALÝZY

- Zaměření analýzy
  - soulad analyzovaného vysílání s povinnostmi média veřejné služby
  - ověření stížností na jednostrannost, úzký pohled na fungování společnosti a až krajně levicový přístup
- Vzorek analýzy
  - období: od 1. 6. 2017 do 31. 10. 2017
  - pořady: *Hergot!*, *Prolomit vlny*, *Přes čáru*

Iniciátorem analýzy a autorem jejího zadání je Rada Českého rozhlasu.

METODIKA

- Kvantitativní a kvalitativní techniky
  - obsahová analýza
  - zakotvená teorie, diskursivní, sémiotická a konverzační analýza
- Hlavní sledované oblasti
  - spektrum témat a mluvčích, širě prezentovaných názorů
  - neutralita, ideologické implikace, indikace postoje moderátora
  - způsob výstavby příspěvků (narativizace)
  - styl vedení dialogu

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- **Široké tematické zaměření**, zejména společenská témata a problémy
- **Neutrální a žánru odpovídající reprezentace** bez identifikace úzkého zaměření či ideologické motivace
- **Široké spektrum mluvčích**, odborných a/nebo vzhledem k tématu angažovaných a reprezentujících různé instituce
- V rozhovorech kladen **důraz na fakta a kontext**, vedení rozhovorů korektní a kompetentní
- Užité **jazykové prvky v souladu s LER ČRo**, funkční ve vztahu k charakteru stanice

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

- vzorek:

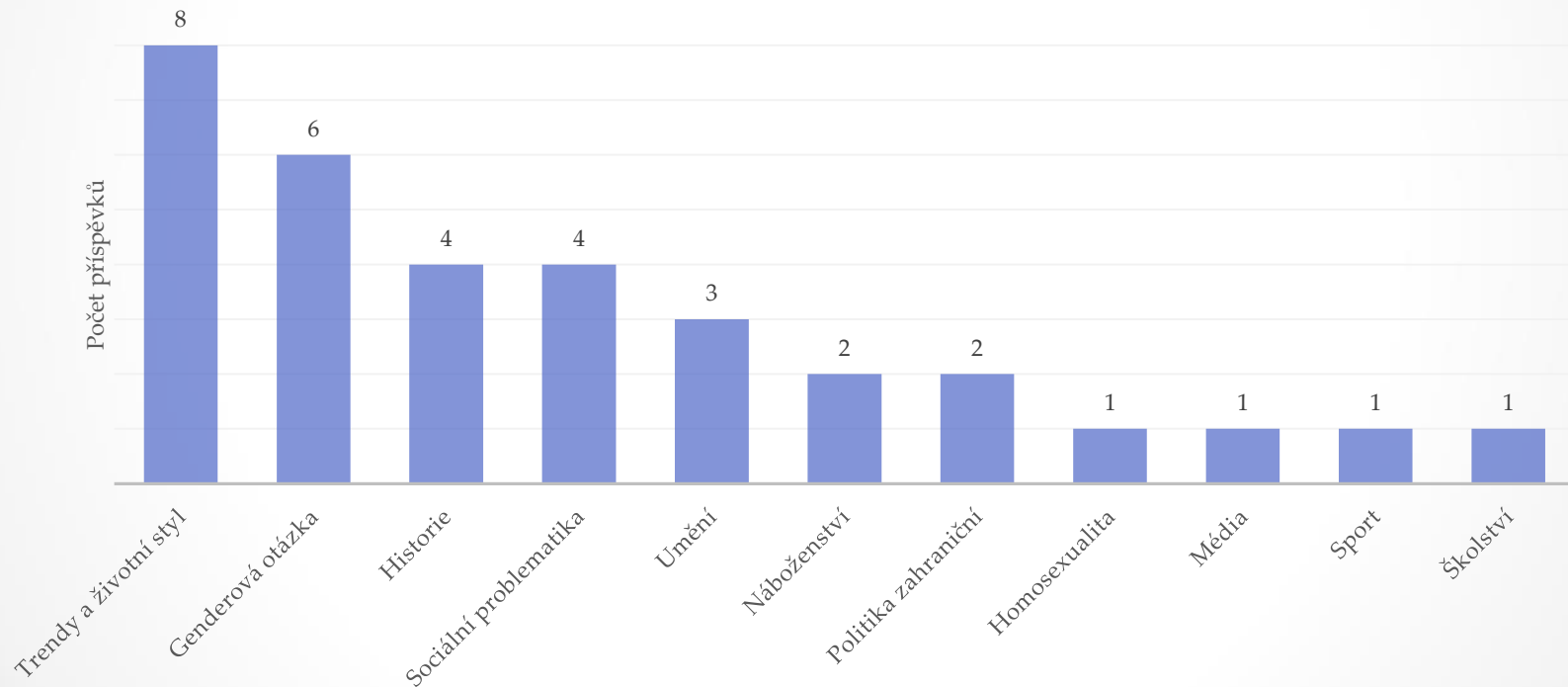
- 56 relací (celkem 21 hod. 15 min.) v 5 měsících
- 20 relací *Hergot!*, 21 relací *Prolomit vlny*, 15 relací *Přes čáru*

- témata:

- společenská témata, problémy a trendy, umění, historie, politika, extremismus, školství...
- *Prolomit vlny* a *Přes čáru* orientovány převážně na témata spojená s ČR (81%, resp. 73 %), *Hergot!* (zprávy) spíše zahraniční (71 %)
- běžně uváděn kontext a pozadí tématu (62 % u *Prolomit vlny*, 100 % u *Přes čáru*, 17/70/100 % u *Hergot!*)
- v souladu s formátem pořadů časté prvky personalizace (52 % u *Prolomit vlny*, 53 % u *Přes čáru*, 70 % v rozhovoru u *Hergot!*)

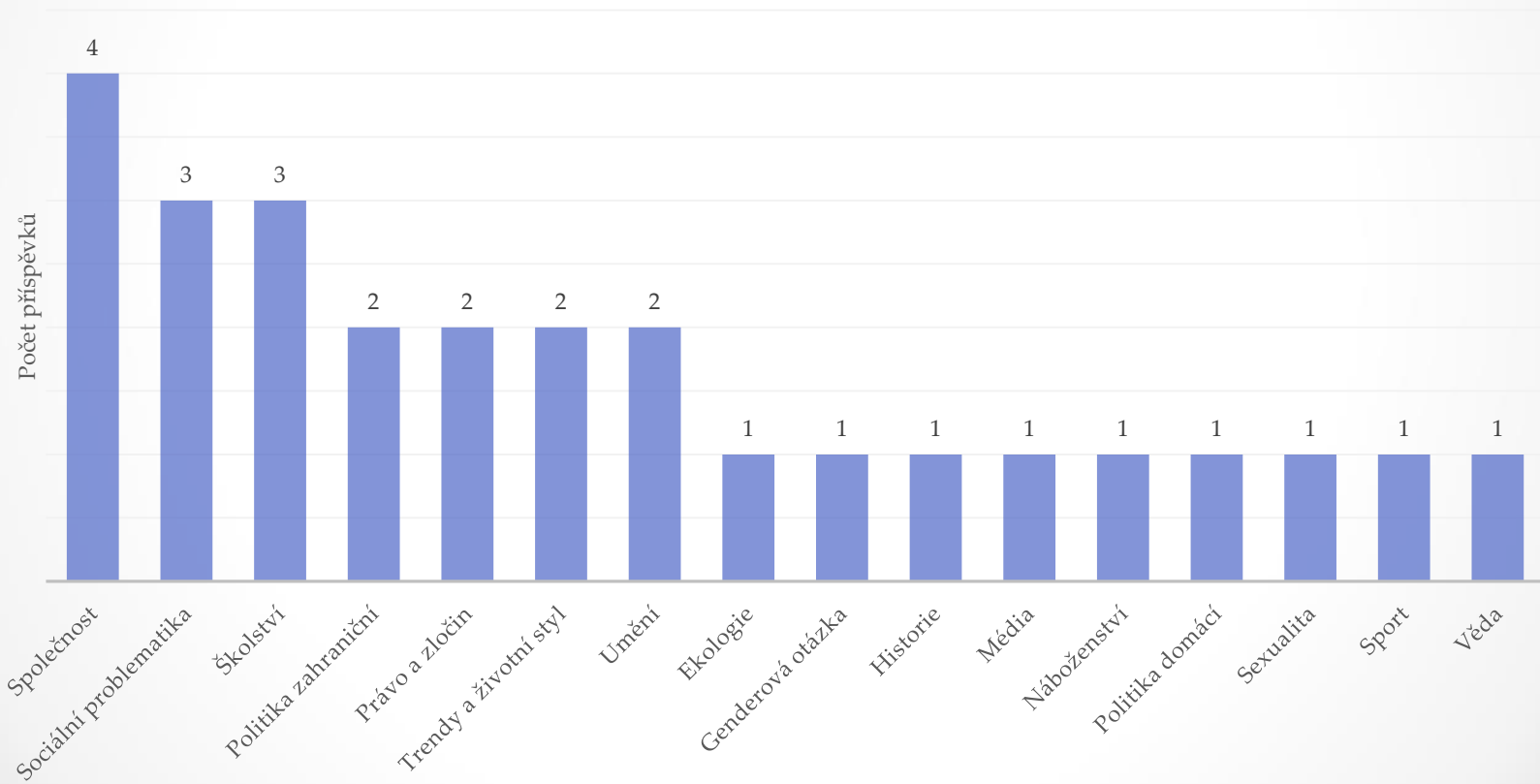
KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

- tematická skladba – *Prolomit vlny*:

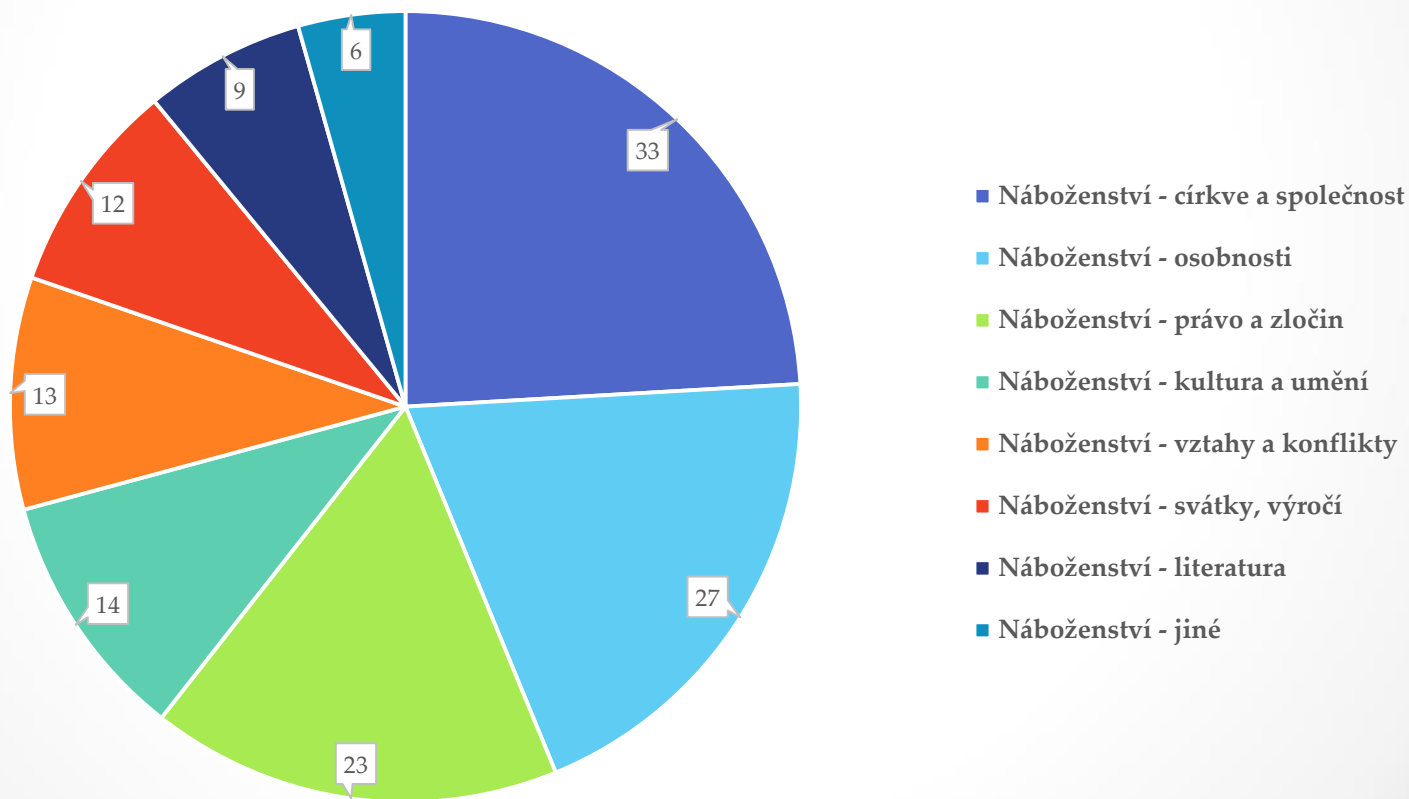
KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

- tematická skladba – *Přes čáru*:

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

- tematická skladba – *Hergot!* (zprávy):

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

• hosté

- *Přes čáru*: novináři (13 %), umělci a kurátoři (10 %), pedagogové (10 %), sociologové, aktivisté, úředníci, sexuolog (7 %) a řada dalších (meteorolog, bývalý vězeň, duchovní...)
- *Hergot!*: religionisté a teologové, historici, umělci, jiní akademici, zástupci neziskového sektoru a církevních hnutí

• afiliace hostů

- *Přes čáru*: oficiální instituce (státní, vzdělávací, neziskový sektor atd.), případně odbornost hosta
- *Hergot!*: většinou vícenásobná afiliace (zástupci univerzit, církví atd. a zároveň odbornost hosta)

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- metodika
  - **základní analytická procedura: zakotvená teorie**
    - cíl: 1) identifikace signifikantních charakteristik daného pořadu a 2) prvky/postupy výstavby narací výsledné podoby reprezentace
  - **extenze o postupy a nástroje širšího spektra výzkumných technik (diskursivní analýza, sémiotická analýza, konverzační analýza)**
    - cíl: identifikace případného užití prvků/postupů/způsobů výstavby potenciálně inkonzistentních s LER ČRo
    - akcent na případné užití prvků/postupů vnímatelných coby projevy/implikace/proponování ideologicky zakotveného postoje mluvčích a nad/podreprezentaci konkrétních náboženských, ideových, ideologických systémů/směrů
  - **analýza moderátorského stylu s využitím postupů konverzační analýzy**
- **problematičnost „levicovosti“ (téma per se není ideologicky zakotvené, bias se projevuje na úrovni optiky/reprezentace/narativizace)**

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

• *Prolomit vlny:*

- strukturovaná argumentace
- zásadní sociální témata (oproti mainstreamovým médiím)
- angažovanost

- narativ často založen na reflexi druhého stupně

- alternativní optika (častá mikrooptika v protikladu k mainstreamové /systémové/ makrooptice)

- **soulad s LER:**
  - reprezentace hlasu marginalizovaných + kritická reflexe + perspektiva konkrétního aktéra
  - příspěvky nemají antisystémový, ale sociálněkritický charakter

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

• Přes čáru:

- většina témat „ideologicky nekonfliktních“ (extremismus, ženský fotbal, umělci bez platů atd.)
- převažují odborná témata → přítomnost kompetentních hostů
- témata spíše marginální (mainstreamem opomíjená), nebo naopak „pitoreskní“ (mainstreamem exotizovaná), např. ženský fotbal, sexualita atd.
- beze snahy o „fiktivní dojem vyváženosti“ (mluvčí voleni dle odbornosti a vztahu k tématu) → debata věcná, bez konfliktů, strukturovaná argumentace (za rámec běžných mainstreamových informací)
- **soulad s LER**
  - témata pojednána v intencích odborné tematizace, tj. v zásadě apoliticky (i témata exploatovaná politickým diskursem)
  - soulad extendován kultivovanou moderací

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- *Hergot!* :

- zpravodajství

- bez známek disproporce či nadreprezentace konkrétního náboženského systému
    - tematickým zaměřením se míjí s mainstreamem a plní jednu z klíčových funkcí média veřejné služby (zaměření na minority, specifické oblasti...)
    - neutrální narativizace

- četba (biblického) textu

- relevantní kontextualizace následného rozhovoru (s výjimkou rozhovoru se zástupcem Svědků Jehovových)

- rozhovor

- dominantně orientace na zjišťovací rozhovor, kooperativní modus moderace (rozvíjení výpovědí hostů, absence konfrontace, převažující expertní tematizace rozhovoru)

- **soulad s LER**

- tematická otevřenost (např. pozvánka na Prague Pride) + liberální (ne liberalistický!) přístup + neformální styl moderování

VYPRACOVALI

- **Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.**
marek.lapcik@upmedia.cz
- **Mgr. Zdenka Burešová**
zdenka.buresova@upmedia.cz
- **Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.**
renata.sedlakova@upmedia.cz

Autoři působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.